

Tarih & Gelecek Dergisi**Journal of History & Future**Doç. Dr.
Gülşah ESERHarran Üniversitesi, Fen Edebiyat
Fakültesi, Tarih Bölümü
gulsaheser@harran.edu.trORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3306-1569>Başvuruda bulundu. Kabul edildi.
Applied Accepted

Eser Geçmişi / Article Past: 03/12/2024 09/12/2024

Araştırma Makalesi

DOI: <http://dx.doi.org/10.21551/jhf.1595496>

Research Paper

Orjinal Makale / Original Paper

Köy Enstitülerinde Yetkin Bir Müzik Öğretmeni: Bedri Akalın (1908-1988)

A Competent Music Teacher in Village Institutes: Bedri Akalın (1908-1988)

Öz

II. Dünya Savaşı'nın yaşandığı dönemde hayata geçirilen Köy Enstitüleri, savaş ekonomisi koşullarında yaşamın tüm zorluklarına inatla yalnızca köy öğretmeni yetiştirme sahasına değil toplum kalkınmasına da hizmet edecek bir şekilde dizayn edilmiştir. Bu çok yönlü projenin uygulayıcıları ise enstitülerin kurucuları, idarecileri, öğretmenleri ve usta öğreticileri olmuştur. Literatürde Köy Enstitülerinin kuruluşu, öğretmen yetiştirme modeli, eğitim sistemi ve ulusal kalkınmaya katkıları gibi konularda bir hayli çalışma bulunmakla birlikte bu projenin uygulayıcılarının biyografilerini ve/veya enstitülere katkılarını ele alan spesifik çalışmalar ise son derece kısıtlıdır. Köy Enstitüleri sisteminin işlemlerine katkı sağlamış olanların önemli bir kısmı ya satır aralarında kalmış ya da hatıratlarda ismi geçmediği sürece unutulmaya yüz tutmuştur. Bu çalışmada Cumhuriyet'in kuruluş döneminde müzik çalışmalarıyla ön plana çıkmış ve Halkevlerinden Köy Enstitülerine kadar pek çok kültür ve eğitim kurumuna hizmet etmiş Bedri Akalın'ın hayatı ve çalışmaları incelenmiştir. Araştırmada literatür taraması, arşiv taraması ve doküman analizi yöntemleri kullanılmıştır. Ayrıca Bedri Akalın'ın oğlu Mete Akalın ile kişisel görüşme yapılarak da birinci elden kaynaklara ulaşılmıştır. Bu çalışma sonucunda daha önce biyografisi kaleme alınmamış bir eğitimcinin özel ve mesleki yaşamı akademi dünyasına kazandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bedri Akalın, Müzik, Köy Enstitüleri, Göl Köy Enstitüsü

*Bu makale, 2011 yılında İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü'nde Yrd. Doç. Dr. Aynur Soydan Erdemir danışmanlığında hazırlanan "Köy Enstitülerinde Bir Öncü: Özgün Arşivi Işığında Göl Köy Enstitüsü" başlıklı doktora tezine (İ.Ü. Araştırma Fonu-Proje No: 3248) dayanmakta olup yeni araştırmalar ışığında geliştirilmiştir. Araştırma sürecindeki destek ve katkılarından dolayı Mete Akalın'a teşekkür ederim.

ATIF: ESER, Gülşah, "Köy Enstitülerinde Yetkin Bir Müzik Öğretmeni: Bedri Akalın (1908-1988)", *Tarih ve Gelecek Dergisi*, 10/4 (Aralık 2024), s. (377-393)

CITE: ESER, Gülşah, "A Competent Music Teacher in Village Institutes: Bedri Akalın (1908-1988)", *Journal of History and Future*, 10/4 (December 2024), pp. (377-393)

Tarih ve Gelecek Dergisi, lisanslama politikası ile telif hakkının ve kullanıcı haklarının açık olmasını sağlar. Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanır. / Journal of History and Future ensures that copyright and user rights are open with its licensing policy. Author(s) publishing with the journal retain(s) the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0.

Abstract

The Village Institutes, which were established during the period of World War II, were designed in a way that would serve not only the field of village teacher training but also the development of society, despite all the difficulties of living in the conditions of the war economy. The implementers of this multifaceted project have been the founders, administrators, teachers and master trainers of the institutes. Although there are many studies in the literature on the establishment of Village Institutes, teacher training model, education system and their contributions to national development, specific studies dealing with the biographies of the implementers of this project and/or their contributions to the institutes are extremely limited. A significant part of those who contributed to the functioning of the Village Institutes system either remained between the lines or fell into oblivion as long as their names were not mentioned in the memoirs. In this study, the life and works of Bedri Akalın, who came to the fore with his music studies during the establishment period of the Republic and served many cultural and educational institutions from People's Houses to Village Institutes, were examined. Literature review, archive review and document analysis methods were used in the research. In addition, firsthand sources were obtained by making a personal interview with Mete Akalın, the son of Bedri Akalın. As a result of this study, the private and professional life of an educator, whose biography has not been written before, has been brought to the world of academia.

Keywords: Bedri Akalın, Music, Village Institutes, Göl Village Institute

Giriş

Köy Enstitüleri, Cumhuriyet dönemi eğitim tarihinin özgün projelerinden biri olarak karşımıza çıkmakta ve literatürde bu kurumlara dair pek çok eser bulunmaktadır.¹ Önceleri daha çok Köy Enstitüsü idareci, öğretmen veya öğrencilerinin hatıratlarıyla oluşmayan başlayan literatür Köy Enstitülerinin farklı perspektiflerle ele alınmasıyla birlikte, bilimsel çalışmalarla günbegün zenginleşmektedir.

Köy Enstitüleri müfredatında önem verilen derslerden biri de müziktir. Müzik okul yaşamının vazgeçilmez bir parçası olarak yalnızca ders niteliğinde kalmamış, gündelik yaşamın içerisinde de ciddi bir yer kaplamıştır. Öğrencilerin güne ulusal oyunlarla²

-
- 1 Köy Enstitüleriyle ilgili bkz. Fay Kirby, *Türkiye'de Köy Enstitüleri* (Ankara: İmece Yayınları, 1962); Galip Candoğan, *Köy Enstitüleri Sistemi ve Çağdaş Eğitim* (İzmir: Dikili Belediyesi Kültür Yayınları, 1993); Süleyman Edip Balkır, *Yeni Hızla Köye Doğru* (İstanbul: Kastamonu Gököylüler Vakfı Yayınları: 1, 2002); Güler Yalçın-Filiz Kamacıoğlu, *Beşikdüzü Köy Enstitüsü Hikayesi Bitmedi* (İstanbul: Köy Enstitülerini Araştırma ve Eğitimi Geliştirme Derneği), 2007; Pakize Türkoğlu, *Tonguç ve Enstitüleri* (İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2007); Niyazi Altunya, *Köy Enstitüsü Sistemine Toplu Bir Bakış* (İstanbul, Köy Enstitülerini Araştırma ve Eğitimi Geliştirme Derneği, 2009); Karabey Aydoğan, *Uygarlığın Tuğlası Arifiye Köy Enstitüsü* (İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2020); Sercan Ünsal, *Köy Enstitüleri Kırsal Kalkınma ve Sağlık Kolu* (Ankara: Barış Kitabevi, 2022); *Köy Enstitüleri*, haz. Kemal Kocabaş (İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yayınları, 2022).
 - 2 Köy Enstitülerinin eğitim ve öğretimle ilgili işleri hakkında İlktehdizat Umum Müdürlüğü'nün 6/7318 sayılı ve 24.06.1940 tarihli yazısında "Enstitü talebesine enstitünün bulunduğu bölgeye dahil vilâyet

başlaması, haftasonu eğlencelerinin müzikle iç içe olması, her öğrencinin bir enstrüman çalması müziğin enstitü yaşamı açısından önemini ortaya koymaktadır. Özellikle müzik eşliğinde oynanan ulusal oyunlar onlarda ulusal duygu ve hareket eğitiminin yerleştirilmesini sağladığı gibi motivasyonlarının artmasına da katkı sunmuştur.³

Köy Enstitülerinin 1943 yılı öğretim programında müzik dersi tüm sınıflar için haftada ikişer saattir. 1947 programında ise bu kez dersin içeriği genişletilmiştir.⁴ Ne var ki, enstitülerin kuruluş döneminde müzik öğretmeni görevlendirmek çok da kolay olmamıştır. İsmail Hakkı Tonguç'un (1893-1960) her bir Köy Enstitüsü Müdürlüğü'ne gönderdiği 27 Şubat 1941 tarihli yazısındaki "Henüz müzik öğretmeni gönderilmeyen müesseselerin müzik faaliyetini tahrik ve takviye etmek maksadile seyyar bir müfettiş veya öğretmen müesseselere gönderilmektedir. Bu gibi öğretmenler geldiği zaman -muvakkat oldukları göz önünde tutularak- onlardan azami şekilde faydalanma cihetine gidilmelidir" ifadeleri bu durumu açıklamaktadır.⁵ Özellikle müzik öğretmeni sıkıntısı yaşandığı o dönemde Bedri Akalın gibi alanında uzman bir müzik öğretmenin Köy Enstitülerine girişi hatırı sayılır bir kazanım olmuştur.

1. Müzik Öğretmeni Bedri Akalın

Bedri Akalın, Köy Enstitülerinin kuruluş sürecinde müzik öğretmeni/müzik başı⁶ olarak görev yapmış bir eğitimcidir. Özellikle Göl Köy Enstitüsü yıllarındaki çalışmalarıyla ön plana çıkmış ve o yıllarda hazırlamış olduğu *Köy Enstitülerinde Müzik Eğitim Kılavuzu*⁷ ile müzik tarihi literatürüne de katkı sağlamıştır. Nitekim Akalın'ın bu eserine yer veren ya da çeşitli yönleriyle değerlendiren yayınların sayısı gittikçe artmaktadır.⁸

köylerinde oynananlardan başlanarak milli oyunlar öğretilecektir. Çocuklar bu oyunları küçük ve büyük gruplar halinde oynayabilecek şekilde yetiştirileceklerdir." ifadeleri yer almaktadır Bu durum Köy Enstitüleri'nin açıldığı dönemden başlayarak ulusla oyunlara ve dolayısıyla buna bağlı olarak müzik çalışmalarına önem verildiğini ortaya koymaktadır. *Köy Enstitüleri ile ilgili Yönetmelik ve Resmi Yazılar*, (Ankara: Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı, 2005).

- 3 Nurgün Koç, "Türk Kültür Tarihi İçerisinde Köy Enstitüleri," (Doktora tezi, Ege Üniversitesi, 2007), 287.
- 4 *Köy Enstitüleri Programları* (Ankara: Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı, 2004), 193, 360-362.
- 5 *Köy Enstitüleri ile ilgili Yönetmelik ve Resmi Yazılar*, 230.
- 6 Müzik başı Köy Enstitülerinde güzel sanatlarla, özellikle de müzikle ilgili çalışmaların haftalık veya aylık çalışma planını hazırlamakla sorumlu kişi/eğitimcidir.
- 7 Bedri Akalın, *Köy Enstitülerinde Müzik Eğitim Kılavuzu* (İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1945).
- 8 Bkz. Turan Sağer, "Okul Şarkılarının Konuları Açısından Değerlendirilmesi", *1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirileri* (SDÜ, 7-10 Nisan 2004); Tuğçem Kar, "Bir Eğitim Modeli Olarak Köy Enstitülerinde Müzik Eğitiminin İncelenmesi ve Şarkı Dağarcığının Kullanılabilirliği," (Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, 2008), 52; Şükrü Göktuğ Kalaycıoğlu, "Türkiye'deki İlköğretim Okullarında Müzik Eğitiminde Kullanılan Okul Şarkılarının, Eğitim Müziği Besteleme Teknikleri Bakımından İncelenmesi," (Yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi, 2009), 2; Mümtaz Hakan Sakar, "Mandolin Uyanışı: İzmir Devlet Tiyatroları ve Bale Çalışanları Yardımlaşma Vakfı (Tobav) ve İzmir Yeni Kuşak Köy Enstitüler Derneği (Ykked) Mandolin Toplulukları Örneği," *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12 (65), (2019): 699; Okan Murat Öztürk, "Mandolinle Muasırlaş(tır)mak: Türkçülüğün Müsiki Sahasındaki Programı Işığında Köy Enstitülerinde Müzik Eğitimi," *Etnomüzikoloji Dergisi*, 1 (2020): 18-19, 23, 31.

Resim 1: Bedri Akalın
(Mete Akalın Arşivi)

1.1. Doğumu ve Ailesi

24 Haziran 1908 tarihinde⁹ Rusçuk'ta¹⁰ dünyaya gelen Akalın'ın babası Mehmet Masum Efendi, annesi Müveddet Hanım'dır. Babası hayatını maarife adanmış, özellikle Türk dili ve edebiyatı alanında önemli çalışmalara imza atmış bir eğitimci ve yazardır.¹¹

-
- 9 Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, *Memur ve Muallimlere Dair Sicil Defteri*, 2. Bedri Akalın'ın oğlu Mete Akalın ise babasının 1907 yılında doğduğunu söylemektedir. Mete Akalın ile yapılan kişisel görüşme (30 Eylül 2022).
- 10 Rusçuk, Bulgaristan'a bağlı bir şehirdir. Bulgaristan'ın tam bağımsızlığını elde etmesi Akalın'ın doğumundan birkaç ay sonrasına (Ekim 1908) rastlamaktadır.
- 11 Mehmet Masum Efendi (1874-1939): Bulgaristan'ın Silistre şehrine bağlı Arabacılar [Kolarovo] köyünde dünyaya gelmiş olup İsmail Hakkı Tonguç'un yakın köylüsü ve Silistre Rüştüyesi'nden öğretmenidir. İstanbul'da Fatih medreselerinde ve Üsküdar İdadisi'nde eğitim almıştır. 1895 yılında Azerbaycan'a gidip üç yıl öğretmenlik yapmış ve Bulgaristan'a döndükten sonra mesleğine devam etmiştir. Burada rüştiyelerin geliştirilmesi için çalışmış ve 1904'te Dobriç'te bir gece mektebi açmıştır. 1904-1908 yılları arasında Rusçuk Mekâtib-i İslamiye Müdürü olarak görev yapmış, ayrıca şehirdeki Türk okullarında müfettişlik ve Tutrakan'daki Türk okulunda ise müdürlük yapmıştır. 1908'de Türk Derneği'ne üye olmuş, derneğin Rusçuk'taki ilk şubesini kendisi açmıştır. 1922 yılında Şumnu'da açılan Nüvvâb Medresesi'nin müfredatını hazırlayan komisyon üyeleri arasında yer almıştır. *Bulgaristan Türk Muallimler Birliği* dergisinin yazarlarından. Türkçe eğitimi üzerine çalışmalar yapmış olup *Türk Dili* (1907) adlı bir kitabı bulunmakta, *Alfabe* (1910) adlı kitabı da Bulgaristan'da Türk okulları için basılan ilk kitap olma özelliğini taşımaktadır. *Usûl-i Savtiyye*, *Usûl-i Savtiyye Elifbâ*, *Rüşdiyelere Tarih-i Ulûm*, *Ana Dili: Kıraat İkinci Kısım* ve *Mektep Müsamereleri* başlıca eserlerinden olup *Öğretmen Kılavuzu* adlı bir çalışması da mevcuttur. Ayrıca çocuklar için yazdığı şiirler ve kısa hikayeler çeşitli gazetelerde yayımlanmıştır. Yakın arkadaşı Mazhar Osman ile birlikte Jön Türk hareketine katılmıştır. Atif Akgün, *Bulgaristan Türkleri Çocuk Edebiyatı (Dönemler-Temsilciler-Türler)* (Ankara: Bengü Yayınları, 2016), 106-107; Hatice Ayar, "Osmanlı Türkçesi Öğretimi Tarihi Açısından Önemli Bir Eğitimci: Mehmed Masum ve *Usûl-i Savtiyye* İsimli Risalesi," *Osmanlı Mektepleri (Bir Modernleşme Çabası Olarak Osmanlı Eğitiminde Yeni Arayışlar* içinde, ed. Fuat Aydın, Mehmet Bahçekapılı, Mahmut Zengin, Hasan Meydan, Abdurrahman Hendek, (İstanbul: Değerler Eğitimi Merkezi (dem) yayınları, 2021), 195-197; Vedat Ahmed, "Şumnu'daki Nüvvâb Medresesi'nin Yetiştirdiği Şairler," *Sofya Yüksek İslam Enstitüsü Yıllığı (Godişnik: na visşiya Islamski Institut)*, 3 (2011), 133; Rıdvan Canım, "Tuna'nın Sönmeyen Kandilleri-V: Silistre," *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 66 (Haziran 2021), 425; Şaban Mahmudoğlu Kalkan, *Bulgaristan Türk Çocuk*

Mehmet Masum ve Müveddet çiftinin Şahin ve Bedri adlarında iki oğulları olmuştur.

Resim 2: Mehmet Masum Akalın
(Mete Akalın Arşivi)

Resim 3: Bedri Akalın'ın Ailesi Rusçuk'tayken
(Soldan sağa Müveddet Akalın, Şahin Akalın, Bedri Akalın, Mehmet Masum Akalın)
(Mete Akalın Arşivi)

Mehmet Masum'un Bulgaristan'da başlayan öğretmenlik hayatı ilerleyen yıllarda Türkiye'de devam etmiştir. T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri'nde yer alan 5 Kasım 1928 tarihli bir belgede Bulgaristanlı muallimlerden Mehmet Masum, Şevki ve Mehmet efendilerin vesikalarının incelendiği ve muallim muavini olabileceklerinin uygun olduğu

Öyküsü (Temsilciler-Metinler-Bibliyografya) (Ankara: İKSAD Yayınevi, 2022), 68-69; Mete Akalın ile yapılan kişisel görüşme (30 Eylül 2022).

hakkında bir kayıt mevcuttur.¹² Buradan hareketle belgede adı geçen Mehmet Masum'un Bedri Akalın'ın babası olması kuvvetle muhtemeldir. Zira Bedri Akalın'ın 1930 yılına tarihlendirdiği bir fotoğrafındaki "1930/Eski Zağra/Bulgaristan...İstanbul'a geliş yaklaşıyor..."¹³ ifadesi bu belgeyle örtüşmektedir. Benzer şekilde Mete Akalın da ailenin 1930'lu yıllara doğru Türkiye'ye geldiği bilgisini vermiştir.

Resim 4: Bedri Akalın Eski Zağra'da (1930)
(Mete Akalın Arşivi)

1.2. Öğrenim Hayatı

Bedri Akalın, ilk ve orta öğrenimini Bulgaristan'da tamamlamıştır. Babasının öğretmen oluşu ve müziğe ilgisi Bedri Akalın'ın geleceğinin bu yönde şekillenmesini etkilemiştir. Ağabeyi Şahin'in özel keman derslerini büyük bir şevkle izlediğini fark eden müzik öğretmeni onu da keman derslerine başlatmıştır.¹⁴

12 BCA, 180.9.0.0/204.1013.6 (05.11.1928).

13 Mete Akalın ile yapılan kişisel görüşme (30 Eylül 2022).

14 Mete Akalın ile yapılan kişisel görüşme (30 Eylül 2022).

Resim 5: Rusçuk'ta Konser Öncesi
(Mete Akalın Arşivi)

Müziğin yanı sıra resme de ilgi duymuş, Rusçuk Lisesi'nde okurken yapmış olduğu resim Sofya'da bir sergiye gönderilmiştir. Yaptığı yağlıboya tablolar okuduğu lisenin duvarlarını uzun yıllar süslemiştir.¹⁵ Bütün bunlar göz önüne alındığında onun meslek seçiminin esasen kabiliyetlerinden kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

Resim 6: Bedri Akalın Rusçuk Lisesi'nde Yapmış Olduğu Resim İle
(Mete Akalın Arşivi)

Bir yandan kendini müzik çalışmalarına verirken diğer yandan da sporla uğraşmıştır. Futboldaki başarısından dolayı 1927 yılında Rusçuk-Levski takımına transfer olmuştur. O yılların popüler simalarından biri olduğundan onu görenler heyecanla "İşte Bedri" diyerek birbirlerine işaret etmişlerdir.¹⁶ Müziğin yanı sıra spora olan bu ilgisi onun çok yönlü bir kişilik olduğunu göstermektedir.

15 Mete Akalın ile yapılan kişisel görüşme (30 Eylül 2022).

16 Mete Akalın ile yapılan kişisel görüşme (30 Eylül 2022).

Resim 7: Futbolcu Albümünde Bedri Akalın¹⁷
 (Mete Akalın Arşivi)

1930 yılında ailenin önce İstanbul'a ve ardından Ankara'ya gelişini müteakip İsmail Hakkı Tonguç'un ikna etmesi sonucu Gazi Terbiye Enstitüsü Pedagoji Bölümü'ne başlamış ve 1933'te mezun olmuştur.¹⁸

1.3. Evliliği ve Çocukları

Bulgaristan'da yaşarken Seyide¹⁹ (Ülfet) Hanım ile evlenmiştir. Gazi Terbiye Enstitüsü'den mezuniyeti sonrasında Diyarbakır'a tayin edilmiş ve ilk çocukları Yıldız dünyaya gelmiştir. Ne var ki uzun ömürlü olamamış, birkaç aylıkken hastalanıp vefat etmiştir. Bedri ve Ülfet çiftinin ikinci çocukları Ülker ise 1934 yılında doğmuştur. Ardından Ülgen adında bir kızları daha olmuşsa da küçük yaşta hayatını kaybetmiştir. Daha sonra Güngör (1937) ve Mete (1944) adlarında iki oğula sahip olmuşlardır.

Resim 8: Seyide (Ülfet)-Bedri Akalın Çifti
 (Mete Akalın Arşivi)

1.4. Çalışma Hayatı

Bedri Akalın'ın çalışma hayatı Diyarbakır'da başlamış ve ardından İstanbul'da devam etmiştir. Ne var ki, İstanbul'daki görevi kısa süreli olmuş, Köy Enstitülerinin açılmasını

17 Fotoğraftaki ok işareti kendisine aittir.

18 Mete Akalın ile yapılan kişisel görüşme (30 Eylül 2022).

19 Seyide Akalın, 11 Temmuz 1911'de Rusçuk'ta doğmuştur. Babasının adı Hicabi, annesinin adı Kamile'dir. Seyide yerine Ülfet adını kullanmış, Bedri Akalın'ın da bu ismi tercih etmiştir. 9 Şubat 1998'de vefat etmiştir. Mete Akalın ile yapılan kişisel görüşme (30 Eylül 2022).

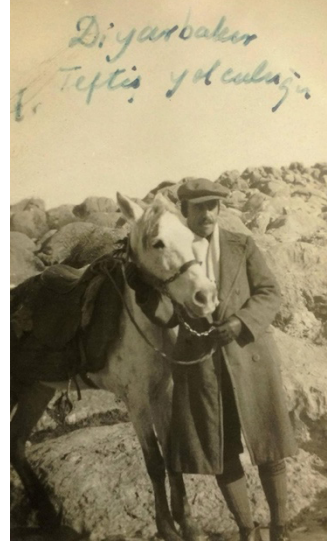
müteakip bu kurumlarda görevlendirilmiştir. Meslek hayatının son dönemlerini ise Samsun ve İstanbul'da geçirmiş ve ardından emekli olmuştur.

1.4.1. Çalışma Hayatına Başlangıç: Diyarbakır Yılları

Bedri Akalın'ın Diyarbakır'da ilk tedrisat müfettişi olarak başlayan çalışma hayatında ayrıca Maarif Müdürlüğü'ne vekaleten baktığı da bilinmektedir.²⁰ Öte yandan Diyarbakır Halkevi Ar Kolumun/Şubesinin başkanlığını da yürüterek²¹ bir yandan da müzik çalışmalarını sürdürmüştür.

Resim 9: Diyarbakır Maarif Dairesi'nde
(Mete Akalın Arşivi)

Resim 10: Diyarbakır'daki İlk Teftişi
(Mete Akalın Arşivi)

Birinci Umum Müfettişlik Kültür Müdürü B. Tolunay tarafından 1935 yılında Bedri Akalın'ın şefliğinde ikisi kadın on beş kişilik amatör bir salon orkestrası meydana getirilmiş ve Diyarbakır Halkevi Ar Kolu/Şubesi bünyesinde çalışmalarına devam etmiştir. Daha çok klasik parçalar çalan bu orkestrada Tolunay da görev almıştır.²²

Belirtildiği üzere Akalın, Diyarbakır Halkevi'nde de etkin bir şekilde görev almış, bu doğrultuda halkevi orkestrasını çalıştırmıştır. Aralık 1935'te halk sineması salonunda yaklaşık bin kişinin katıldığı konser gerek halk gerekse şehrin mülki ve askeri erkânı tarafından büyük ilgi görmüştür.²³ Akalın'ın konserin hemen öncesinde çektiği fotoğrafın üzerine düştüğü nottaki asabiyet ifadesi yüzüne de açık bir şekilde yansımıştır.

20 Mete Akalın ile yapılan kişisel görüşme (30 Eylül 2022).

21 BCA, 490.1.0.0/984.814.2. (30.07.1936).

22 İsmail Özer, "Türk Modernleşmesinde Halkevleri ve Diyarbakır Halkevi Örneği," (Doktora tezi, Gazi Üniversitesi, 2010), 520.

23 Son Posta, 22 Aralık 1935, 4.

Resim 11: Diyarbakır'da Konser Öncesi (1935)
 (Mete Akalın Arşivi)

Resim 12: Bedri Akalın Diyarbakır Halkevi Orkestrası'nı Yönetirken
 (Mete Akalın Arşivi)

Diyarbakır yıllarında koro şefliğine aynı şekilde devam etmiş ve konserlerine büyük rağbet olmuştur. Nisan 1936'daki konser gazete sütunlarına da yansımıştır.²⁴ Bu kadar önde olan bir eğitimcinin ilgi görmesi ve popüler olması doğaldır.

Kesin olarak belirleyemediğimiz bir tarihte, 1936 veya sonrasında İstanbul'a tayini çıkmıştır. Haziran 1938'de Yeşilköy İlkokulu binasında ilk mektep (ilkokul) çocuk kamplarında hizmet görecek öğretmenleri yetiştirmek üzere açılan hazırlık kursundaki müzik faaliyetleri Bedri Akalın'ın sorumluluğuna verilmiştir.²⁵ Ocak 1940'ta ise İstanbul ilk tedarisat müfettişliğine tayin edilmiştir.²⁶

24 Akşam, 13 Nisan 1936, 5.

25 Cumhuriyet, 18 Haziran 1938, 2.

26 T.C. Maarif Vekilliği Tebliğler Dergisi, 3 (100) (16 Birincikânun 1940), 79.

1.4.2. Göl Köy Enstitüsü Yılları

17 Nisan 1940 tarihinde Kastamonu'da açılan Göl Köy Enstitüsü'nde yıl sonuna gelindiğinde hâlâ bir müzik öğretmeni bulunmadığından Maarif Vekilliği İlk Tedrisat Umum Müdürlüğü'nden talepte bulunulmuştur. Bu göreve Bedri Akalın'ın atandığı ve 15 Aralık 1940 tarihinde enstitüdeki görevine başladığı bilgisi arşiv kayıtlarında yer almaktadır.²⁷ Ancak bundan sonraki belgeler onun herhangi bir sebep dolayısıyla 1943 yılına kadar burada bulunmadığını ortaya koymaktadır. Belgelerden biri 1941 tarihli bir rapor olup enstitünün daimi bir müzik öğretmenin olmadığı, müzik derslerinin bu alanda bilgisi olan resim öğretmeni tarafından verildiğini belirtmektedir.²⁸ İkinci belge, İsmail Hakkı Tonguç'un Köy Enstitüsü Müdürlüklerine gönderdiği 27 Şubat 1941 tarihli yazısıdır. Buna göre müzik derslerini vermek amacıyla seyyar bir müfettiş veya öğretmenin görevlendirildiği bilgisi verilmektedir.²⁹ Bunlardan hareketle bu iki belge Bedri Akalın'ın Göl Köy Enstitüsü'nde geçici ve kısa süreliğine görev yaptığını, daha sonra başka enstitüye/enstitülere görevlendirilmiş olabileceğini düşündürmektedir.

Bedri Akalın, Göl Köy Enstitüsü'ndeki görevine başlamadan önce Kayseri'deki Pazarören Köy Enstitüsü'nde çalışmış, eğitim başı³⁰ olarak görev yapmıştır. Kastamonu'daki enstitüye de müdür muavini ve müzikbaşı olarak tayin edilmiştir. Buradaki görevine 3 Mayıs 1943 tarihinde başlamıştır.³¹ Nitekim 5 Mayıs 1943 tarihli ve sonrasındaki Öğretmen Kurulu toplantı tutanaklarında Akalın'ın imzası bulunmaktadır. Bu durum onun Mayıs 1943'ten itibaren Göl Köy Enstitüsü'nde görev yaptığını gözler önüne serdiği gibi önceki dönem tutanaklarında imzasının bulunmaması da başka enstitülerde görevlendirilmiş olabileceği savını desteklemektedir.

Ayrıca belirtmek gerekir ki, Bedri Akalın'ın enstitüde görev yaptığı yıllarda Aşık Veysel de usta öğretici olarak çalışmıştır. Akalın ve Aşık Veysel'in öğrencilerin müzik bilgilerini ilerletmek için çok gayret ettikleri anlaşılmaktadır. Akalın bir yandan da ilkökul talebesi için okul marşları öğretmiştir.³² 1944 yılında tüm sınıfların müzik derslerini Bedri Akalın yürütmüştür.³³ 1946 yılı çalışma raporundan anlaşıldığı kadarıyla o yıl 4. ve 5.

-
- 27 Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, *Kastamonu-Göl Köy Enstitüsü ve Eğitim Kursu Müdürlüğü tarafından Maarif Vekilliği İlk Tedrisat Umum Müdürlüğü'ne gönderilen 1135 sayı ve 24.12.1940 tarihli rapor*, 1.
- 28 Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, *Kastamonu-Göl Köy Enstitüsü ve Eğitim Kursu Müdürlüğü tarafından Maarif Vekilliği İlk Tedrisat Umum Müdürlüğü'ne gönderilen 349 sayı ve 04.04.1941 tarihli rapor*, 2.
- 29 *Köy Enstitüleri ile İlgili Yönetmelik ve Resmi Yazılar*, 230.
- 30 Eğitim başı, Köy Enstitülerinin eğitim ve öğretimiyle ilgili görür ve bunlardan sorumlu tutulur.
- 31 Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, *Maarif Vekilliği Seferbelik Müdürlüğü'ne yazılan 600 sayı ve 05.05.1943 tarihli belge*; Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, *Göl Köy Enstitüsü Müdürü tarafından Maarif Vekilliği İlk Öğretim Umum Müdürlüğü'ne gönderilen 1404 sayı ve 09.09.1943 tarihli yazı* (Kaba tasnifle Bedri Akalın'ın özlük dosyası).
- 32 Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, *Kastamonu-Göl Köy Enstitüsü ve Eğitim Kursu Müdürlüğü tarafından Maarif Vekilliği İlk Tedrisat Umum Müdürlüğü'ne gönderilen 1384 sayı ve 07.09.1943 tarihli rapor*, 8.
- 33 Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, *Kastamonu-Göl Köy Enstitüsü ve Eğitim Kursu Müdürlüğü tarafından Maarif Vekilliği İlk Öğretim Umum Müdürlüğü'ne gönderilen 229 sayı ve 04.02.1944 tarihli rapor*, 6.

sınıfların, bunlara ilaveten de sağlık kolu öğrencilerinin müzik derslerini vermiştir. “Müzik işlerinde başarılıdır” ifadeleri enstitü müdürü tarafından rapora eklenmiştir.³⁴

Akalın, Göl Köy Enstitüsü’nde görev yaparken 1945’te *Köy Enstitülerinde Müzik Eğitimi Kılavuzu* başlıklı eserini kaleme almıştır. Köy Enstitüleri öğretim programının amaç, ilke ve konularına uygun olarak hazırladığı bu kitapta enstitü öğrencilerinin de katkıları olmuştur.³⁵ Bu kılavuz kitap İsmet İnönü’nün kütüphanesinde de yer almıştır.³⁶

Yine 1945 yılında kaleme aldığı bir yazısında ise Göl Köy Enstitüsü öğrencilerinin müziğe ve resme oldukça ilgi duyduklarını, pek çok öğrencinin kendi parasıyla müzik aleti satın aldığını, en çok çalınan müzik aletlerinin ise mandolin ve keman olduğunu belirtmiştir. Yazının devamında ise şunları dile getirmiştir:³⁷

“Öğle ve akşam paydoslarında cumartesi ve Pazar tatillerinde müzik salonu uzaklardan yerini belli etmektedir. Müzik salonunda daha ziyade piyano, akordeon, keman çalışmaları yapılmaktadır. Bütün boş zamanlarını müzik salonunda geçiren pek çok öğrenci vardır... Gösteri ve umumî eğlence zamanları saz, mandolin, keman, akordeon v.s. âletler birleşerek orkestrayı meydana getirmekte, bunlara ayrıca yerine göre ritmi canlandırmak için def, darbuka, ziller de katılmaktadır. Davul zurna ekibi (ekibi) de bir yanda oyun havaları için sırasını beklemektedir. Enstitümüzün ayrıca 200 kişilik korusu da vardır. Bu koro kız ve erkek öğrenci arasından seçim yaparak meydana getirilmiştir.”

Resim 13: Göl Köy Enstitüsü Öğrencileri Enstrüman Çalarken
(Caner Şahin Arşivi)

1946 yılında aynı enstitüye atanan Türk halk müziği sanatçısı ve derlemecisi Avni Özbenli (1919-2007), onu “işini bilen, enstitüye uyum sağlayan ve Türkiye çapında tanınan biri” olarak tanımlamıştır. Ders dışı etkinliklerde saat 23.00 sularında elektrikler

34 Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, *Kastamonu-Göl Köy Enstitüsü ve Eğitim Kursu Müdürlüğü tarafından Maarif Vekilliği İlk Öğretim Umum Müdürlüğü’ne gönderilen 15.01.1946 (15.01.1947) tarihli rapor (sayı yok)*, 5, 7.

35 Gülşah Eser, “Köy Enstitülerinde Bir Öncü: Özgün Arşivi Işığında Göl Köy Enstitüsü,” (Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi, 2011), 259; Melih Duygulu, “Köy Enstitüleri’nde Müzik Eğitimi,” *Düşünen Tohum Konuşan Toprak Cumhuriyet’in Köy Enstitüleri 1940-1954* içinde, (İstanbul: İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Yayınları, 2012, 1: 160-172; Ayfer Kocabaş, “Köy Enstitüleri ve Sanat Eğitimi,” *Köy Enstitüleri* içinde, haz. Kemal Kocabaş, (İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yayınları, 2022): 366-403.

36 <https://www.ismetinonu.org.tr/kitaplar-deneme/>, erişim 30 Kasım 2024.

37 Bedri Akalın, “Kastamoni Göl Köy Köy Enstitüsünde Müzik ve Resim Çalışmaları,” *İlköğretim Dergisi*, X (186-188) (15 Eylül 1945): 2457.

kapatılıncaya kadar Bedri Akalın ile birlikte kendisinin de öğrencilerle saz çalıp oynadıklarını ifade etmiştir.³⁸

Göl Köy Enstitüsü 1945 yılı mezunlarından Ali Efe derslerde Bedri Akalın'ın dikkatini çektiğini, onun tarafından keman çalmaya yönlendirildiğini söylemiştir. Ayrıca piyano çalmayı da onun baldızı Edibe Hicabi'den³⁹ öğrendiğini aktarmıştır. Anlattıklarına göre Göl Köy Enstitüsü'nde o dönemlerde yalnızca bir adet akordeon vardır ve onu da kendisi çalmıştır. Akalın'ın zihninde iki bin orkestra parçası olduğunu, Köy Enstitüleri arasında müzik dersinin eşgüdümünü sağlamak için görevlendirildiğini ve çalışmalarıyla çok beğenildiğini sözlerine eklemiştir.⁴⁰

Enstitünün 1947 mezunlarından Emin Dinç öğretmen olduktan sonra Bedri Akalın'ın büyüklüğünü daha iyi anladığını söyledikten sonra zengin bir müzik salonları olduğunu, Akalın'ın kendilerine müziği sevdiğini, Aydın Şahin adlı bir öğrenciyi yetiştirerek kemanist olmasını sağladığını ve o öğrencinin mezuniyetten sonra Viyana'ya gittiğini belirtmiştir.⁴¹ Aynı yıl mezunlarından Muharrem Kılıç da Akalın'ın o yıllarda puro içtiğini, yakıp kül tablasına koyduktan sonra unuttuğunu ve bu şekilde purolarının hep kendi kendine söndüğünü dile getirmiştir.⁴² 1948 yılı mezunlarından Hüseyin Acar onunla ilgili bir anısını şöyle anlatmıştır:

*“Bir anımı anlatayım: İlköğretim Genel Müdürü Hakkı Tonguç, enstitüyü teftişe gelmişti. Okulun müzik öğretmeni Bedri Akalın, bir grup öğrenciye değişik parçalar söyletiyordu. Genel müdür kalktı, tüm öğrencilerin koroya katılmasını istedi. Bütün öğrencilerin aynı coşkuyla söylemeleri üzerine müzik öğretmenimizi tebrik etti.”*⁴³

Bütün bu anlatılanlar, Akalın'ın pedagojik anlamda mesleğini iyi icra ettiğini ve böylece öğrencilerinin hayatlarında iz bıraktığını ortaya koymaktadır.

1.4.3. Göl Köy Enstitüsü Sonrası Samsun ve İstanbul Yılları

Dört yılı aşkın bir süre Göl Köy Enstitüsü'nde görev yapan Akalın, 4 Aralık 1947 tarihinde Ladik (Akpınar) Köy Enstitüsü öğretmenliği ve Samsun'da ilköğretim müfettişliğine atanmıştır.⁴⁴ Göl Köy Enstitüsü'nden 19 Ocak 1948 tarihinde ayrılarak Samsun'daki görevine gitmiştir.⁴⁵ 1956 yılının mart ayında ise müfettiş olarak İstanbul'a tayini çıkmış ve Akalın ailesi Laleli'de İstanbul Üniversitesi'ne yakın bir konumda ikamet etmeye başlamıştır.⁴⁶

38 Mehmet Saydur ve Hayati Tahsin Yılmaz, *Bir Tonguç Okulu Gölköy Enstitüsü* (İstanbul: Görkem Yayınları, 1994), 187.

39 Saydur ve Yılmaz, *Bir Tonguç Okulu Gölköy Enstitüsü*, 209. Ayrıca bkz. Mehmet Saydur, *Bir Köy Enstitüsü Penceresinden İş* (İstanbul: Literatür Yayınları, 2024), 281.

40 Saydur ve Yılmaz, *Bir Tonguç Okulu Gölköy Enstitüsü*, 209-210.

41 Saydur ve Yılmaz, *Bir Tonguç Okulu Gölköy Enstitüsü*, 281.

42 Saydur ve Yılmaz, *Bir Tonguç Okulu Gölköy Enstitüsü*, 303.

43 Saydur ve Yılmaz, *Bir Tonguç Okulu Gölköy Enstitüsü*, 261.

44 Köy Enstitüsü Müdürü adına Mustafa Yaldır tarafından Bedri Akalın'a gönderilen 2409 sayılı ve 10.12.1947 tarihli yazı (Kaba tasnifle Bedri Akalın'ın özlük dosyası).

45 Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, *Memur ve Muallimlere Dair Sicil Defteri*, 2.

46 Mete Akalın ile yapılan kişisel görüşme (30 Eylül 2022).

Bedri Akalın'ın bundan sonraki hayatı İstanbul'da geçmiştir. 1965 yılında Atatürk Lisesi'nde öğretmen olup İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü'nde 1 Ağustos 1966 tarihinde 2100 Lira maaşla ilköğretim müfettişliği görevine getirilmiştir.⁴⁷ Bundan sonraki çalışma hayatı hakkında bilgi edinilememiştir.

Resim 14: Şişli 19 Mayıs İlkokulu'nda Son Müzik Semineri (2 Mayıs 1962)
(Mete Akalın Arşivi)

1.5. Bedri Akalın'ın Vefatı

Bedri Akalın emekliye ayrıldıktan sonra vaktinin büyük bir bölümünü ailesiyle geçirmiştir. 27 Mayıs 1988'de yüksek tansiyon rahatsızlığı nedeniyle vefat etmiştir. Kabri, Feriköy Mezarlığı'nda yer almaktadır.⁴⁸

Resim 15: Bedri Akalın Ailesiyle Birlikte (Sağdaki Oğlu Mete Akalın)
(Mete Akalın Arşivi)

47 T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi, 28 (1382) (22 Kasım 1965), 415.

48 Mete Akalın ile yapılan kişisel görüşme (30 Eylül 2022).

Sonuç

Bedri Akalın, Bulgaristan'da başlayan hayatını Cumhuriyet Türkiye'sinde devam ettirmiş olan bir eğitimcidir. Sanata yatkın bir aileden gelen Akalın, iyi bir sanat eğitimi almıştır. Spora olan ilgisi ve bu yöndeki başarıları da onun çok yönlü olduğunu ortaya koymaktadır. Akalın'ın gerek öğrencilik gerekse meslek hayatı boyunca babasının talebesi olan İsmail Hakkı Tonguç ile yoğun temasları olmuştur.

Diyarbakır'da başladığı meslek hayatını İstanbul, Kayseri, Kastamonu ve Samsun'da sürdürmüş ve İstanbul'da sonlandırmıştır. Bununla birlikte Köy Enstitülerinin müzik faaliyetlerini yürütmek üzere başka yerlere görevlendirildiği de olmuştur. Görev aldığı şehirlerde koro şefliği yapması, öğrencileri müziğe yönlendirmesi ve elde ettiği başarılar kendisinin dikkat çeken bir öğretmen olduğunu göstermektedir.

Eğitimciliğinin yanında yazarlık yönünü de geliştirmiş ve *Köy Enstitülerinde Müzik Eğitim Kılavuzu* adlı eserini kaleme almıştır. Bu eser, eğitim tarihine olduğu kadar müzik tarihi literatürüne de katkı sağlamıştır. Çalışmada Göl Köy Enstitüsü öğrencilerinin de pay sahibi olması Akalın'ın öğrencilerine verdiği değeri gözler önüne sermektedir.

Bedri Akalın'ın biyografisi kaleme alınırken arşiv belgelerinden, hatıralardan ve oğlu Mete Akalın ile yapılan kişisel görüşmeden bilgi edinilmiştir. Bununla birlikte hayatının akışına dair bazı boşluklar bulunmakta olup bunlar gelecekteki araştırmacıların katkılarıyla doldurulacak, böylece onunla ilgili çalışmalar zenginleşecektir.

Kaynakça

Akalın, Bedri. "Kastamoni Göl Köy Köy Enstitüsünde Müzik ve Resim Çalışmaları." *İlköğretim Dergisi*, X (186-188) (15 Eylül 1945): 2457.

Akalın, Bedri. *Köy Enstitülerinde Müzik Eğitim Kılavuzu*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1945.

Akgün, Atıf. *Bulgaristan Türkleri Çocuk Edebiyatı (Dönemler-Temsilciler-Türler)*. Ankara: Bengü Yayınları, 2016.

Akşam, 13 Nisan 1936, 5.

Ayar, Hatice. "Osmanlı Türkçesi Öğretimi Tarihi Açısından Önemli Bir Eğitimci: Mehmed Masum ve *Usûl-i Savtiyye* İsimli Risalesi." *Osmanlı Mektepleri (Bir Modernleşme Çabası Olarak Osmanlı Eğitiminde Yeni Arayışlar* içinde, ed. Fuat Aydın, Mehmet Bahçekapılı, Mahmut Zengin, Hasan Meydan, Abdurrahman Hendek. İstanbul: Değerler Eğitimi Merkezi (dem) yayınları, 2021: 191-216.

BCA, 180.9.0.0/204.1013.6 (05.11.1928).

BCA, 490.1.0.0/984.814.2. (30.07.1936).

Canım, Rıdvan. "Tuna'nın Sönmeyen Kandilleri-V: Silistre." *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 66 (Haziran 2021): 399-427.

Cumhuriyet, 18 Haziran 1938, 2.

Duygulu, Melih. “Köy Enstitüleri’nde Müzik Eğitimi.” *Düşünen Tohum Konuşan Toprak Cumhuriyet’in Köy Enstitüleri 1940-1954* içinde, İstanbul: İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Yayınları, 2012, 1: 160-172.

Eser, Gülşah. “Köy Enstitülerinde Bir Öncü: Özgün Arşivi Işığında Göl Köy Enstitüsü.” Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi, 2011.

Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi. *Göl Köy Enstitüsü Müdürü tarafından Maarif Vekilliği İlk Öğretim Umum Müdürlüğü’ne gönderilen 1404 sayı ve 09.09.1943 tarihli yazı* (Kaba tasnifle Bedri Akalın’ın özlük dosyası).

Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, *Kastamonu-Göl Köy Enstitüsü ve Eğitim Kursu Müdürlüğü tarafından Maarif Vekilliği İlk Öğretim Umum Müdürlüğü’ne gönderilen 229 sayı ve 04.02.1944 tarihli rapor.*

Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi. *Kastamonu-Göl Köy Enstitüsü ve Eğitim Kursu Müdürlüğü tarafından Maarif Vekilliği İlk Tedrisat Umum Müdürlüğü’ne gönderilen 349 sayı ve 04.04.1941 tarihli rapor.*

Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi. *Kastamonu-Göl Köy Enstitüsü ve Eğitim Kursu Müdürlüğü tarafından Maarif Vekilliği İlk Tedrisat Umum Müdürlüğü’ne gönderilen 1135 sayı ve 24.12.1940 tarihli rapor.*

Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, *Kastamonu-Göl Köy Enstitüsü ve Eğitim Kursu Müdürlüğü tarafından Maarif Vekilliği İlk Tedrisat Umum Müdürlüğü’ne gönderilen 1384 sayı ve 07.09.1943 tarihli rapor.*

Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi, *Kastamonu-Göl Köy Enstitüsü ve Eğitim Kursu Müdürlüğü tarafından Maarif Vekilliği İlk Öğretim Umum Müdürlüğü’ne gönderilen 15.01.1946 (15.01.1947) tarihli rapor (sayı yok).*

Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi. *Maarif Vekilliği Seferbelik Müdürlüğü’ne yazılan 600 sayı ve 05.05.1943 tarihli belge.*

Göl Köy Enstitüsü Tasnif Edilmemiş Arşivi. *Memur ve Muallimlere Dair Sicil Defteri.*

<https://www.ismetinonu.org.tr/kitaplar-deneme/>, erişim 30 Kasım 2024.

Kalaycıoğlu, Şükrü Göktuğ. “Türkiye’deki İlköğretim Okullarında Müzik Eğitiminde Kullanılan Okul Şarkılarının, Eğitim Müziği Besteleme Teknikleri Bakımından İncelenmesi.” Yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi, 2009.

Kalkan, Şaban Mahmudoğlu. *Bulgaristan Türk Çocuk Öyküsü (Temsilciler-Metinler-Bibliyografya)*. Ankara: İKSAD Yayınevi, 2022.

Kar, Tuğçem. “Bir Eğitim Modeli Olarak Köy Enstitülerinde Müzik Eğitiminin İncelenmesi ve Şarkı Dağarcığının Kullanılabilirliği.” Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, 2008.

Kocabaş, Ayfer. “Köy Enstitüleri ve Sanat Eğitimi.” *Köy Enstitüleri* içinde, haz. Kemal Kocabaş, İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yayınları, 2022: 366-403.

Koç, Nurgün. “Türk Kültür Tarihi İçerisinde Köy Enstitüleri.” Doktora tezi, Ege Üniversitesi, 2007.

Köy Enstitüleri ile ilgili Yönetmelik ve Resmi Yazılar. Ankara: Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı, 2005.

Köy Enstitüleri Programları. Ankara: Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı, 2004.

Mete Akalın ile yapılan kişisel görüşme (30 Eylül 2022).

Özer, İsmail. “Türk Modernleşmesinde Halkevleri ve Diyarbakır Halkevi Örneği.” Doktora tezi, Gazi Üniversitesi, 2010.

Öztürk, Okan Murat. “Mandolinle Muasırlaş(tır)mak: Türkçülüğün Mûsikî Sahasındaki Programı Işığında Köy Enstitülerinde Müzik Eğitimi.” *Etnomüzikoloji Dergisi*, 1 (2020): 18-55.

Sağır, Turan. “Okul Şarkılarının Konuları Açısından Değerlendirilmesi”, *1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirileri*. SDÜ, 7-10 Nisan 2004.

Sakar, Mümtaz Hakan. “Mandolin Uyanışı: İzmir Devlet Tiyatroları ve Bale Çalışanları Yardımlaşma Vakfı (Tobav) ve İzmir Yeni Kuşak Köy Enstitüler Derneği (Ykked) Mandolin Toplulukları Örneği.” *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12 (65), (2019): 690-703.

Saydur, Mehmet. *Bir Köy Enstitüsü Penceresinden İş*. İstanbul: Literatür Yayınları, 2024.

Son Posta, 22 Aralık 1935, 4.

T.C. Maarif Vekilliği Tebliğler Dergisi, 3 (100) (16 Birincikânun 1940), 79.

Vedat Ahmed. “Şumnu’daki Nüvvâb Medresesi’nin Yetiştirdiği Şairler.” *Sofya Yüksek İslam Enstitüsü Yıllığı (Godişnik: na visşiya Islamski Institut)*, 3 (2011): 132-166.